

Literatuur

Eigendomsrecht

Patrick Auwelaert

‘Mijnheer de gouverneur, nogmaals: ik wil dat gele balkon en heb er een flink bedrag voor veil om het te krijgen ook!’

De provinciegouverneur zuchtte. Hij zat op het puntje van zijn stoel, zijn handen samengevouwen op het blad van zijn mahoniehouten bureau. De bezoeker in de stoel tegenover hem, die nu al ruim een uur van zijn kostbare tijd opeiste, was wat je noemt een lastige klant. Iemand die tot het uiterste ging om te krijgen wat hij wilde en er daarbij niet voor terugschrok alle fatsoensnormen te overschrijden. Maar zover zou de gouverneur het niet laten komen. Wat de man vroeg, was trouwens ook onmogelijk. Het gele balkon, stel je voor. De trots van het gloednieuwe provinciehuis. Een kunstwerk van de Oostenrijkse kunstenaress Aglaia Konrad, nog maar recent in de leigrijze zijgevel aangebracht. De zakenman bood er het dubbele voor van wat het na de oplevering had gekost. Het was zijn wens, zo had hij in de loop van het gesprek al enkele keren benadrukt, het toe te voegen aan zijn verzameling moderne kunst.

‘Allemaal goed en wel, mijnheer Bonhomme de Lessines, maar heeft u er wel eens bij stilgestaan dat, los van de geldkwestie, het onmogelijk is aan uw verzoek te voldoen? Het gele balkon is eigendom van de provincie, ziet u, en daarmee ook van de belastingbetaler. Dat is één. Ten tweede maakt het kunstwerk deel uit van een gebouw. Raak je dus aan het balkon, dan raak je ook aan het gebouw. Geef toe, dat maakt de zaak er voor u wel érg moeilijk op, om niet te zeggen onmogelijk.’

De zwaarlijvige man in de stoel tegenover de gouverneur wuifde diens bezwaar hoofdschuddend weg. ‘Mijnheer de gouverneur, als er iets is dat ik in mijn leven als zakenman geleerd heb, is het wel dat niets onmogelijk is en dat er voor alles een oplossing bestaat, zowaar als ik hier zit.’

De gouverneur zuchtte nogmaals, schoof naar achteren in zijn stoel en leunde er als verslagen in achterover, zijn armen op de leuning uitgestrekt. Doorheen het dichte gordijn van sigarenrook dat hem zelfgenoegzaam omgaf, was de man vóór hem haast niet meer te zien. En dat terwijl er in het hele gebouw nochtans een rookverbod gold. Hoe had hij het ooit zover kunnen laten komen? Deelde hij hier soms niet de lakens uit in plaats van zich bijna te laten bevelen door een verwend kereltje als die Bonhomme de Lessines, van wie het hem niet zou hebben verbaasd als hij zijn adellijk klinkende naam had gekocht?

Een hoopgevende gedachte schoot hem te binnen. Hij besloot ze meteen uit te spelen. ‘Mijnheer, waarom neemt u eigenlijk geen contact op met de kunstenaress in kwestie en vraagt u haar niet of ze een tweede, identiek exemplaar van het gele balkon voor u kan maken?’

Nu was het de beurt aan de man in de bezoekersstoel om te zuchten. Met zijn vrije hand, waaraan een enorme zegelring prijkte, wuifde hij de rook die hem omgaf vruchteloos weg. ‘Héé ik al gedaan, beste. Al meerdere keren zelfs. Maar ze wil niet. Ik doe niet aan seriewerk, zei ze, en daarmee was voor haar de kous af.’ Hij grinnikte kort en schamper. ‘Hoe ik ook op haar inpraatte, hoeveel geld ik haar ook bood, ze weigerde en blééf weigeren. De stomme trut.’

Alsof hij had zitten wachten op het ogenblik waarop de zakenman zijn boekje te buiten ging, veerde de gouverneur plotseling krachtdadig uit zijn wezenloosheid op en ging kaarsrecht overeind zitten. ‘Mijnheer,’ zo sprak hij vastberaden, ‘ik beschouw dit gesprek als beëindigd. Het gele balkon is niet te koop, punt uit. Ik wens u verder nog een prettige dag.’

De daaropvolgende maandagochtend omstreeks zeven uur - de provinciegouverneur zat net aan de ontbijttafel - ging de telefoon. Het was de huisbewaarder van het provinciehuis. De man was zo te horen behoorlijk van streek. De gouverneur, ontstemd omdat iemand op dat vroege uur al een beroep op hem deed, poogde hem tot bedaren te brengen.

‘De Pauw, beheers je toch!’ snauwde hij. ‘Vertel me liever wat er aan de hand is.’

Eindelijk hervond de man zijn tegenwoordigheid van geest. ‘Het gele balkon, mijnheer de gouverneur,’ stotterde hij, ‘het gele balkon...’

‘Wat is daarmee dan?’ vroeg de gouverneur, plots onzeker. Onwillekeurig moest hij meteen aan Bonhomme de Lessines denken, zijn onaangename bezoeker van afgelopen vrijdag.

‘Het is weg, mijnheer de gouverneur! Afgebroken!’ schreeuwde de man door de hoorn. ‘Komt u alstublieft onmiddellijk hierheen!’

De gouverneur verbrak de verbinding en vloekte. Het sneetje geroosterd brood dat hij net had beboterd, liet hij verder voor wat het was. Hij trok zijn vest en overjas aan, nam zijn aktentas en vertrok.

Toen hij de parking van het provinciehuis opreed, trof hem daar de ongewone drukte. Tussen het grote aantal aanwezigen herkende hij vele provincieambtenaren. Ook de pers was er: enkele televisiereporters brachten rechtstreeks verslag uit. De gouverneur vroeg zich af waar die zo plotseling vandaan kwamen, en vooral: wie ze had gealarmeerd zonder eerst met hem te overleggen. Dit soort publiciteit kon de provincie best missen.

Hij was nog maar net uitgestapt toen de huisbewaarder al op hem toe kwam gelopen. ‘Mijnheer de gouverneur,’ hijgde hij, ‘kijkt u dan toch!’

De gouverneur draaide zich verstoord om en volgde ‘s mans uitgestoken wijsvinger. In een oogwenk zag hij zijn wereld instorten. In plaats van het gele balkon ontwaarde hij een gapend gat in de zijgevel van het gebouw. De Pauw had niet overdreven.

‘Mijnheer de gouverneur?’ Een man in een openhangende, grijze regenjas kwam naar hen toe. Hij stak zijn hand naar de gouverneur uit en stelde zich voor als politie-inspecteur Willems. ‘Enig idee, mijnheer de gouverneur, wie er achter deze buitenproportionele vandalenstreek kan zitten?’

De gouverneur keek hem een tijdlang onbewogen aan, alsof hij diep nadacht, vernauwde zijn ogen toen tot spleetjes. ‘Ik denk van wel, ja,’ sprak hij ten slotte met afgemeten stem. ‘Ik heb zijn visitekaartje zelfs in mijn portefeuille zitten. Trommelt u even wat collega’s van u op, zodat we er samen naartoe kunnen rijden?’

De woning van de heer Bonhomme de Lessines lag gedeeltelijk verscholen tussen de bomen. De politiecombi, de wagen van inspecteur Willems en de Jaguar van de provinciegouverneur reden zonder stoppen de geopende inrijpoort door. Ze waren niet alleen. Op het ruime erf waren, naast enkele peperdure personen- en sportwagens, ook nog een kraanwagen, een vrachtwagen en een personenbusje te zien. Enkele arbeiders liepen er luidruchtig tussen heen en weer, sjouwend met bouwmaterialen. In de deuropening van de kasteelachtige woning stond, gekleed in een fluwelen kamerjas, handen in de zij, de heer Bonhomme de Lessines. In zijn mond stak een dikke sigaar. Hij leek niet verbaasd toen hij het gezelschap zijn huis zag naderen. Alsof hij hen had staan opwachten.

‘Mijnheer de gouverneur,’ sprak hij minzaam toen deze als eerste tot bij hem was gekomen, inspecteur Willems in zijn kielzog, ‘ik verwachtte u al. Zoals u ziet, heb ik toch mijn zin gekregen.’

Met een weids armgebaar wees hij naar een uitstekende zijgevel van zijn woning, waarin zich het gele balkon bevond. Een arbeider in een hoogtewerker legde er zo te zien de laatste hand aan.

‘Mijnheer,’ richtte inspecteur Willems zich beheerst tot de heer Bonhomme de Lessines, ‘ik geloof dat u ons een verklaring schuldig bent.’

Enkele dagen later prijkte het gele balkon onbeschadigd weer aan de gevel van het provinciehuis. De heer Bonhomme de Lessines werd aangeklaagd op beschuldiging van kunstvandalisme en vervreemding van provinciale eigendommen. Hij moest voor de rechter verschijnen. Een gerechtspychiater die hem onderzocht, kwam tot de vaststelling dat hij er gevaarlijke waanideeën op nahield die niet alleen schadelijk konden zijn voor hemzelf, maar ook voor zijn omgeving. De rechter besloot hem daarop in een gesloten psychiatrische instelling te plaatsen. Einde hoofdstuk Bonhomme de Lessines. Het leven kon weer zijn gewone gang gaan, tot grote tevredenheid van de gouverneur, die het gele balkon koesterde als was het zijn persoonlijke bezit.

De daaropvolgende maandagochtend vroeg – hij had net een eerste hap genomen van een sneetje bruin brood met vruchtenjam – werd de gouverneur opnieuw opgebeld. Meteen be kroop hem een onaangenaam voor gevoel, al wist hij nog niet zeker in welke richting het zich uitstrekte. Het was de huisbewaarder. Toen wist hij het wel zeker: er was iets met het gele balkon. Opnieuw.

‘De Pauw, zeg dat het niet waar is, hè?’

‘Helaas, mijnheer de gouverneur...’

Op de parking wachtte inspecteur Willems hem al op. Hij kwam meteen ter zake. ‘Enig idee, mijnheer de gouverneur, wie dit sterk staaltje heeft verricht? Bonhomme de Lessines kan het niet geweest zijn, want die zit veilig en wel opgesloten in een inrichting. Hebt u wellicht nog meer vreemde bezoekers over de vloer gehad de laatste dagen?’

‘In het geheel niet,’ snauwde de gouverneur, want de cynische toon van de inspecteur beviel hem niet.

‘In dat geval staan we voor een raadsel, vrees ik,’ voegde inspecteur Willems daar peinzend aan toe.
‘Aan ú om het ditmaal op te lossen,’ sprak de gouverneur met ijzige stem, en verwijderde zich. Hij had dringend sterke koffie nodig.

Enkele uren later zoemde de telefoon op het bureau van de gouverneur. Het was zijn privé-secretaris.

‘Mijnheer de gouverneur, mevrouw Aglaia Konrad uit Oostenrijk voor u op lijn 2.’

De gouverneur bestierf het bijna. Aglaia Konrad: de kunstenaress van het gele balkon! Ze had het nieuws natuurlijk al via de media vernomen en wilde nu van hem persoonlijk het hele verhaal nog eens horen. De twee verhalen eigenlijk. Wat moest hij haar zeggen? Wat zóu hij haar zeggen?

‘Mevrouw Konrad,’ stak hij onmiddellijk van wal nadat hij het oplichtende knopje met het cijfer 2 op zijn telefoontoestel had ingedrukt, ‘het spijt me vreselijk...’

‘Mijnheer de gouverneur,’ onderbrak ze hem vinnig, ‘dat is u geraden ook! Wat is dat België van u eigenlijk voor een land! Worden álle kunstwerken en kunstenaars er behandeld als oud vuil of geldt dat alleen voor mijn werk en mezelf?’

‘Mevrouw Konrad, ik verzeker u...’

‘Mijnheer de gouverneur, en als ik u nu eens vertelde dat dat niet volstaat? Verantwoording eis ik! Dat u me van naaldje tot draadje uitlegt waarom er zo met mijn gele balkon wordt gesold.’

‘Mevrouw Konrad, alstublieft!’

‘Laat u mij uitspreken, mijnheer de gouverneur! Of dacht u soms dat wij Oostenrijkers geen kranten en tijdschriften lezen? Dat wij door al die hoge bergen om ons heen niet op de hoogte zijn van wat er in Europa en de rest van de wereld gebeurt?’

‘Mevrouw Konrad, ik...’

‘Nog een geluk bij een ongeluk, mijnheer de gouverneur, dat er dankzij het Schengen-akkoord in het verenigde Europa geen grenzen meer zijn, anders had ik mijn gele balkon wellicht...’

Nu was het de beurt aan de gouverneur om háár te onderbreken. Een vreselijk vermoeden rees in hem op. Hij mocht er niet aan denken dat het waar was. ‘Mevrouw Konrad,’ haalde hij scherp uit, ‘wat bedoelt u met dat laatste? U gaat me toch niet vertellen dat...’

Ze rook de angst in zijn stem en triomfeerde. ‘Toch wel, mijnheer de gouverneur,’ juichte ze bijna, ‘dat is precies wat ik gedaan heb!’

Zijn stem sloeg haast over. ‘Dat kunt u niet menen, mevrouw Konrad, dat is totáál... totáál...’

‘Waanzinnig, ja, dat klopt. Maar ik kon het eenvoudigweg niet langer verdragen mijn werk in die omstandigheden...’

‘En dus hebt u...,’ hijgde hij.

‘Precies, ja! Dus ben ik afgelopen weekend met een ploeg medewerkers vanuit mijn vaderland de bergen overgetrokken en België binnengereeden, richting uw provinciehuis, waar ons in het donker van de nacht geen mens heeft lastiggevallen.’

‘En dus... en dus...’

‘En dus is het gele balkon thans weer in mijn bezit, ja! Geen zin om het tijdens uw volgende skivakantie in Oostenrijk eens te komen bezichtigen? Let wel: doet u dat liever niet ‘s nachts, want dan zouden mijn twee pitbulls, die het de klok rond bewaken, u wel eens lelijk te grazen kunnen nemen. Mijnheer de gouverneur, ik wens u verder nog een aangename dag.’

Bio

Patrick Auwelaert (°1965) genoot een bibliotheek- en boekenvakopleiding. Hij publiceerde poëzie, verhalen en essays in verschillende Vlaamse tijdschriften, en schrijft kunstkritieken voor Kunsttijdschrift Vlaanderen.